

Nasze sprawy

◊ **Wadowicki apel**

Spotkanie członków Rycerstwa Niepokalanej, które odbyło się w czwartek 21 marca zaowocowało bardzo ciekawymi propozycjami.

Pierwsza odnosi się do Apelu Maryjnego, który odbywałby się w naszej Bazylice 16 każdego miesiąca począwszy od 16 kwietnia. Ks. Krzysztof Główka wyjeżdża, co miesiąc na Apel Jasnogórski - począwszy od października ubiegłego roku. W miesiącu lutym i marcu wyjeżdżało na Apel Jasnogórski ok. 100 osób. Kto będzie chciał, pojedzie z ks. Główką na Jasną Górę. Inni w tym dniu przyjdą do naszej Bazyliki na godz. 21.00, aby omadlać trudne sprawy polskie, a także letnie pielgrzymki Papieża.

Druga propozycja wiązała się z dniem skupienia dla członków Rycerstwa Niepokalanej w Niepokalanowie w dniach od 24 i 25 maja (piątek i sobota).

◊ **Mały jubileusz.**

Dziesięciolecie ustanowienia wadowickiej świątyni Bazyliką przysporzyło wiele ciekawych inicjatyw. Najpierw pomogło nam, poprzez kazania, przypomnieć niepowtarzalną historię ogłoszenia przed dziesięć laty naszego kościoła – Bazyliką. Dało też asumpt do pielgrzymowania proboszcza z grupą parafian do Watykanu, aby złożyć Ojcu Świętemu wyrazy synowskiej czci i wdzięczności. W dzień 25 marca ks. proboszcz Andrzej Leśny – Proboszcz z bli-

skiej nam Choczni był głównym celebrazem, wśród ośmiu koncelebransów. Wygłosił kazanie na temat roli kościoła w życiu chrześcijanina. Ornat, w którym Główny Celebrans odprawiał Mszę jest darem Ojca Świętego z okazji Jubileuszu. Msza jubileuszowa miała piękną oprawę muzyczną dzięki chórowi parafialnemu, a także licznemu udziałowi wiernych.

◊ **Jubileusz kapłański**

Ks. dziekan Tadeusz Kasperek, proboszcz sąsiedniej parafii św. Piotra w tym roku przeżywa 25 lecie kapłaństwa. W uroczystość św. Józefa na Górcie modliliśmy się w intencji jego wyteżonej posługi na ziemi wadowickiej. Opatrzność wyznaczyła św. Józefowi – być na straży dzieciństwa i młodości Jezusa. Jubilat, ks. dziekan Tadeusz Kasperek stoi na straży dzieciństwa i młodości parafii św. Piotra. Niech Św. Józef oręduje za Jubilatem.

◊ **Trudna droga**

W Niedzielę Palmową, już po raz piąty przeżyliśmy Drogę Krzyżową po ulicach naszego miasta. Dzień ten był zimny, chwilami słotny. Nic nie zachęcało do wyjścia z domu. Jedynie miłość do Chrystusa i wierność krzyżowi. Było nas mniej niżeli w poprzednie lata. Liczna jednak grupa – ok. 400 osób z wielkim nabożeństwem rozważała kolejne stacje Drogi Krzyżowej. Grupa pielgrzymkowa była autorem rozważań podczas tej pięknej, choć trudnej drogi.

ISSN 1640-0607

31marca 2002 r. Nr 13(108) Rok 3

Słowo na niedzielę

PIERWSZE CZYTANIE ZDZIEJÓW APOSTOLSKICH:

Dz 10, 34a. 37-43

Świadectwo Piotra o zmartwychwstaniu.

DRUGIE CZYTANIE Z LISTU ŚW. PAW- ŁA APOSTOŁA DO KOŁOSAN:

Kol 3, 1-4

Dążcie tam, gdzie jest Chrystus.

***Chrystus został ofiarowany jako nasza Pascha.
Odprawiajmy nasze święto w Panu.***

SEKWENCJA

Niech w święto radosne Paschalnej Ofiary.
Składają jej wierni uwielbień swych dary.
Odkupił swe owce Baranek bez skazy,
Pojednał nas z Ojcem i zmył grzechów zmyzy.
Śmierć zwarła się z życiem i w boju, o dziwy,
Choć poległ Wódz życia, króluje dziś żywy.
Maryjo, ty powiedz, coś w drodze widziała?
Jam Zmartwychwstałego blask chwały ujrzała.
Żywego już Pana widziałam, grób pusty,
I świadków anielskich, i odzież, i chusty.
Zmartwychwstał już Chrystus, Pan mój i nadzieja,
A miejscem spotkania będzie Galilea.
Wiemy, żeś zmartwychwstał, że to cud prawdziwy,
O królu Zwycięzco, bądź nam miłościwy.

*Obowiązuje w Niedzielę Zmartwychwstania Pańskiego.
Można ją odmawiać w dni oktawy wielkanocnej.*

EWANGELIA:

J 20, 1-9 Apostołowie przy grobie Zmartwychwstałego.

Pierwszego dnia po szabacie, wczesnym rankiem, gdy jeszcze było ciemno, Maria Magdalena udała się do grobu i zobaczyła kamień odsunięty od grobu. Pobiegnęła więc i przybyła do Szymona Piotra i do drugiego ucznia, którego Jezus miłował, i rzekła do nich: «Zabrano Pana z grobu i nie wiemy, gdzie Go położono». Wyszedł więc Piotr i ów uczeń i szli do grobu. Biegli oni obydwoj razem, lecz ów drugi uczeń wyprzedził Piotra i przybył pierwszy do grobu. A kiedy się nachylił, zobaczył leżące

plótna, jednakże nie wszedł do środka. Nadszedł potem także Szymon Piotr, idący za nim. Wszedł on do wnętrza grobu i ujrzał leżące plótna oraz chustę, która była na Jego głowie, leżącą nie razem z plótnami, ale oddzielnie zwiniętą na jednym miejscu. Wtedy wszedł do wnętrza także i ów drugi uczeń, który przybył pierwszy do grobu. Ujrzał i uwierzył. Dotąd bowiem nie rozumieli jeszcze Pisma, które mówi, że On ma powstać z martwych.

Oto słowo Pańskie.

(ciąg dalszy ze str. 5)

świętami, na rozpoczęcie roku szkolnego czy też wakacji stara się pomóc swoim podopiecznym. Ksiądz Proboszcz co miesiąc przekazuje ok. 4 tys. złotych na dzieła charytatywne. Ale to wszystko za mało w obliczu powiększającego się obszaru nędzy, ubóstwa i biedy. Jest to dla nas wielkim wyzwaniem. Starajmy się być tymi, przez których Pan Bóg udziela Swojego miłosierdzia. Być

może dlatego między ludźmi tak mało jest miłości, ponieważ nie jesteśmy świadomi tej łaski albo nie potrafimy jej przyjąć. Może brak nam doświadczenia w obdarowywaniu, dawaniu, może nie dostaje nam bezinteresowności i miłości. Musimy w tym znaleźć miejsce dla siebie, rozejrzeć się wokół i spróbować jak św. Albert zobaczyć Chrystusa nie tylko w kościele, w obrazie, na krzyżu ale przede wszystkim w drugim człowieku.

Józef Lehrfeld

Podziękowanie

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wadowicach składa serdeczne podziękowanie mieszkańcom Wadowic, którzy w dniach od 15 do 17 marca włączyli się w zbiórkę żywności na rzecz najbardziej potrzebujących, organizowaną w ramach ogólnopolskiej akcji Banku Żywności.

Dzięki ofiarości ludzi Dobrej Woli udało się zebrać 2.850,59 kg produktów, które zostały rozdzielone między te organizacje, które na co dzień wspierają rodziny i osoby potrzebujące z terenu naszego miasta. Za okazała pomoc w imieniu tych, któ-

rzy ją otrzymują serdeczne Bóg Zapłać.

Zespół charytatywny naszej parafii otrzymał z tej zbiórki 530 kg różnego rodzaju żywności, którą rozdał pomiędzy rodziny potrzebujące.

W Wielką Sobotę z okazji poświęcenia pokarmów, wielu dzieliło się – składając dary do specjalnego kosza. Z charytatywnego kosza wielkosobotniego również rodziny potrzebujące naszej parafii otrzymały żywnościowy dar. Wyrażamy wdzięczność ofiarodawcom za troskę o potrzebujących, których przybywa.

Dziękujemy za wysuniętych kandydatów

Serdecznie dziękujemy rodzinom, które w odpowiedzi na nasz apel wystosowany w bazylice z dnia 10 marca 2002 roku, zaproponowały kandydatów do Rady Duszpasterskiej. Zgodnie z naszym pismem chcemy rozlosować najnowsze albumy z Ojcem Świętym w środę 3 kwietnia o godz. 18.30 w kaplicy Domu Parafialnego wśród tych, co zgłosili kandydatów. Następujący parafianie zgłosili: Maria Śliwińska, ul. Trybunalska 10, J.S.Szydłowski, Os. Jedność 10, Marian Mrowiec, ul. Lwowska 61, Markielowscy, ul. Baśniowa 11, Anna i Tadeusz Grobelni, Os. XX-lecia 5/18, Burzyńscy, Łazówka 26, Warchałowie, Os. Westerplat-

te, 14/15, Waleria Mastek, Os. Westerplatte 15/7, Grzegorz Stelamszyk, ul. Iwańskiego 37, Wolczko, Os. XX-lecia 7/3, Zofia Krawczyk, Os. Westerplatte 11/10, Władysława Skoczylas, ul. Mickiewicza 3, Konik Stefania, Os. XX-lecia 5/26, Byrscy, Wadowity 1, Czesława Śliwińska, Chopina 1a/3, Janina Stypuła, Wadowity 4/7, Brzózka Gustaw, Matejki 4, J.M.Nizio, ul. Wadowity 5, Mihiłowicz Wanda, os. XX-lecia 3/20, Z.J. Mydlarzowie, Os. Łąki 11, Zofia Woźniak, ul. Wadowity 24/3, Barbara Wójcik, Os. Kopernika 3/21.

Wyrażamy serdeczne Bóg zapłać za współpracę z naszym parafialnym pismem.

Intencje mszalne:

Poniedziałek 1 kwietnia *Grażyny, Ireny*

Poniedziałek Wielkanocny

- 6.⁰⁰ Śp. Kazimierz Gieruszczak
7.³⁰ Śp. Teresa - 4 r.śm.
9.⁰⁰ O zdrowie i błog. Boże dla Jakuba
w 1 rocznicę urodzin
O błog. Boże dla Stanisławy i Bogdana
w 25 rocznicę ślubu i ich rodziny
10.³⁰ Śp. Mieczysław i Maria Wołczyńscy
12.⁰⁰ Śp. Julia Ryłko
13.¹⁵ Śp. O. Władysław Kluz - 7 r.śm.
18.⁰⁰ Śp. Jadwiga Leśniewska - 1 r.śm.

Wtorek 2 kwietnia *Franciszka, Urbana*

- 6.⁰⁰ Śp. Jan Bogacz
6.³⁰ Śp. s. Gemma
7.⁰⁰ W pewnej intencji
7.³⁰ Śp. Julia Ryłko
8.⁰⁰ Śp. Ryszard Warzecha
12.⁰⁰ Śp. Stanisław Pomietło
18.⁰⁰ Śp. Barbara Gębała

Środa 3 kwietnia *Jakuba, Ryszarda*

- 6.⁰⁰ Śp. Czesław Koziół
6.³⁰ Śp. Franciszka Biela
7.⁰⁰ Śp. Julia Ryłko
7.³⁰ O błog. Boże w pracy dla położnych
8.⁰⁰ Śp. s. Gemma
12.⁰⁰ Śp. Piotr Czaicki

Nowenna do Matki Bożej

Nieustającej Pomocy 8.30 i 17.30

- 18.⁰⁰ Za wszystkich uczestników Nowenny
oraz w intencjach składanych
prośb i podziękowań

Czwartek 4 kwietnia *Benedykta, Wacława*

- 6.⁰⁰ Śp. Jan Bizoń
6.³⁰ Śp. Barbara Gębała
7.⁰⁰ Oszczęśliwerozwiazanie dla Moniki
i zdrowie oraz błog. Boże dla rodziny Gawędów
7.³⁰ Śp. Julia Ryłko
8.⁰⁰ Śp. Rozalia Wróblewska - 14 r.śm.
12.⁰⁰ Śp. Józef Małusecki - 30 r.śm.
18.⁰⁰ Śp. Rodziców - Józefa, Anieli, Ryszarda

Piątek 5 kwietnia *Ireny, Katarzyny*

- 6.⁰⁰
6.³⁰
7.⁰⁰ Śp. Zofia i Franciszek
7.³⁰ Śp. Julia Ryłko
8.⁰⁰ O miłosierdzie Boże i łaskę nawrócenia dla ludzi,
którzy odeszli od wiary
12.⁰⁰ Śp. s. Gemma
18.⁰⁰ Śp. Ryszard Warzecha
O błog. Boże dla Stanisławy i Edmunda
w 35 rocznicę ślubu

Sobota 6 kwietnia *Izoldy, Wilhelma*

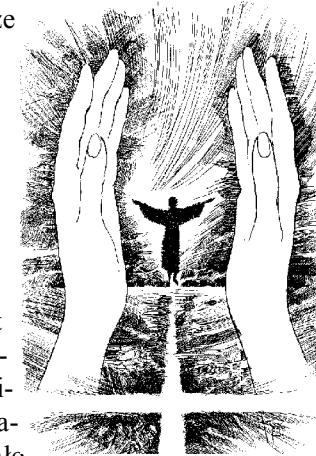
- 6.⁰⁰
6.³⁰ Śp. Piotr Czaicki
7.⁰⁰ Śp. Ryszard Warzecha
7.³⁰ Śp. Julia Ryłko
8.⁰⁰ O zdrowie i błog. Boże dla Macieja
w 18 rocznicę urodzin
12.⁰⁰ Śp. Tadeusz Piwowarczyk - 16 r.śm.
18.⁰⁰ Śp. Anna i Zofia Westwalewicz

Niedziela 7 kwietnia *Donata, Jana*
Niedziela Miłosierdzia Bożego

- 6.⁰⁰ Śp. Julia Ryłko
7.³⁰ Dziękczynno-błagalna o nawrócenie grzeszników
9.⁰⁰ Śp. Honorata i Ludwik Kowalczyk
10.³⁰ Śp. Katarzyna, Stanisław Tyrybon
11.³⁰ Śp. Irena Skrzypczak
12.⁰⁰ Śp. Anna, Józef Twaróg
13.¹⁵ Śp. Jan, Wiesław Gurdek
18.⁰⁰ Dziękczynna z prośbą o dalsze błog. Boże dla
Kazimiery i Bolesława w 30 r.ślubu

REFLEKSJA EWANGELICZNA:

Autor czwartej Ewangelii ze szczegółami opisuje wydarzenie, na którym opiera się cała nasza wiara, a które nie ma sobie równych w historii. Zmartwychwstanie Pańskie jest tym wydarzeniem, a Jan Ewangelista jednym ze świadków pustego grobu. Dzisiaj, gdy po dwóch tysiącach lat czytamy to świadectwo, stajemy wobec największej tajemnicy życia i wiary. Odnosimy wrażenie jakby to wszystko działo się zaledwie wczoraj. Jest tak dlatego, że nas to dotyczy osobiście. To my dzisiaj mu-

simy uwierzyć na podstawie świadectwa Janowej Ewangelii, na podstawie amtych słów, których źródłem był pusty grób Chrystusa i leżące płótna. Nasza wiara zbudowana została na tamym, Janowym i Piotrowym doświadczeniu zmartwychwstania. My jesteśmy tylko jednym pokoleniem w łańcuchu wiary a to w co wierzymy nie jest naszą własnością i sprawą prywatną. To wiara Piotra i Jana, ewangelicznych niewiast, to wiara całego Kościoła w której i my mamy swój udział. Od czasu do czasu podziękujemy Bogu za wiarę pierwszych świadków Zmartwychwstania.

Ks. Jan J.

Ogłoszenia parafialne

NIEDZIELA ZMARTWYCHWSTANIA PAŃSKIEGO 31.03.2002

1. Z okazji Świąt Wielkanocnych życzymy wszystkim, by w różnorodnych słabościach doświadczali Mocy Bożej, która wszystko zwycięża..

2. W naszej bazylice w niedziele i święta są Nieszpory na pół godziny przed wieczorną Mszą Św.

3. Jutro drugi dzień Świąt Wielkanocnych. Składka przeznaczona jest na Katolicki Uniwersytet Lubelski.

4. Biskupi zachęcają nas, abyśmy nadchodzący tydzień – Tydzień Wielkiej Oktawy Świąt Zmartwychwstania Pańskiego – nazywany dawniej Tygodniem Białym, przeżyli przy wyłączonych telewizorach. Jest to próba uwalniania się od zniewolenia telewizyjnego.

5. W przyszłą niedzielę czcimy Boże Miłosierdzie. Pielgrzymujemy o godz. 7.00

do Łagiewnik. Koszt wynosi 10 zł. Można się zapisać w zakrystii lub w kancelarii.

6. Na Nowennie do Matki Bożej Nieustającej Pomocy o godzinie 8.30 i 17.30 modlimy się za młodzież, która 16 kwietnia przez posługę ks. Kardynała przyjmie Sakrament Bierzmowania, a także za młodzież maturalną, która w tym dniu wyjeżdża na czuwanie nocne na Jasną Górę.

7. W pierwszy czwartek miesiąca na Mszy Św. o godz. 8.00 modlimy się o powołania kapłańskie i zakonne. W tym dniu na godz. 16.30 zapraszamy na spotkanie Honorową Straż Serca Bożego.

8. W pierwszy piątek miesiąca większa ilość kapłanów spowiada rano od 6.00 – 8.30 i po południu od 16.00 – 18.30. Msza Św. dla dzieci o godz. 16.30. Godzina Święta będzie o godz. 8.30. (ciąg dalszy na str. 4)

(ciąg dalszy ze str. 3)

9. W pierwszą sobotę odwiedzamy chorych i starszych z sakramentami świętymi. Oprawę liturgiczną Mszy Św. o godz. 8.00 poprowadzi Rycerstwo Niepokalanej. Ta Msza Św. odprawiana jest w intencjach rodzin spodziewających się potomstwa, a tak-

że za tych, którzy podjęli się duchowej adopcji dzieci poczętych.

10. W przyszłą niedzielę ofiara na tace przeznaczona jest na renowację krzyża, który w naszej świątyni umieszczony jest pod sufitem. Koszt wykonanej pracy konserwatorzy wycenili na 12 tys. zł.

Ks. Jakub Gil-Proboszcz

Jak Bóg da...

Przy planowach w tym roku ślgrzymkach, Ojciec Święty wypowiada takie słowa: „Jak Bóg da”. Pewno różne myśli nachodzą Papieża, gdy wypowiada te słowa. Może to są i takie: Jak

Bóg da zdrowie. Jak Bóg da dalsze życie.

Czym dłużej żyje Ojciec Święty - tym wyraźniej wskazuje, że wszystko jest łaską Bożą. Gdy rozpoczął swój pontyfikat, często powtarzał zdanie: „Z niezbadanych wyroków Boskich – Ja Polak, Słowianin, krakowski Kardynał, Wadowiczanie zostałem wybrany na papieża.” Bóg wyreżyserował w sposób wyjątkowy czas tego pontyfikatu. Po śmierci Pawła VI został wybrany Papieżem 63 letni Kardynał Luciani, który przyjął imię Jan Paweł I. Nic nie wskazywało, że jego pontyfikat będzie wynosił zaledwie 33 dni. Gdyby rządził kościołem przez 15, czy 20 lat to wtedy Kardynał Wojtyła miałby ponad 70 lat.

Tymczasem tak szybko opróżniła się Sto-lica Apostolska. Któż to mógł przewidzieć,

że 58 letni metropolita krakowski Karol Wojtyła zostanie wybrany na 256 następcę św. Piotra? Z niezbadanych wyroków Boskich, rządzi Kościołem nasz ukochany Papież przeszło 23 lata. Cały ten pontyfikat jest pasmem niezwykłych wydarzeń. To pasmo ciągłych przełomów. Przełomy w historii papiestwa, ale i w historii świata. Przełomy wieków i tysiącleci.

Jak Bóg da... Ile jeszcze da? Co da?

Rodzinna parafia Ojca Świętego podejmuje to zdanie Papieża, jako program pracy parafialnej. A jednocześnie jako zadanie, które Bóg nam stawia do nieustannego rozwiązania. Jak Bóg da to Ojciec Św. będzie w sierpniu na kolejnej pielgrzymce w Polsce. Będzie na błoniach Krakowskich. Odwiedzi miłosierne Łagiewniki. Spotka się z Kalwaryjską Pątniczką.

Czy do domu wadowickiego dojedzie? Jak Bóg da...

Naszym zadaniem jest wyrażanie wielkiego dziękczynienia Bogu za Jego niezbadane wyroki. Chcemy pokornie prosić Wszechmogącego by dawał naszemu Największemu Rodakowi to co jest potrzebne w Jego niezwykłej służbie. Pragniemy dziękować Bogu za Jego wyjątkowe życie, a także prosić o śmierć na miarę Tego życia.

Ks. Proboszcz

ŚWIĘTY BRAT ALBERT

Jednym z kilku świętych polskich, których wizerunki ozdabiają plafon prezbiterium jest św. Brat Albert. Jego postać otacza napis – błogosławieństwo Chrystusa: „Błogosławieni miłosierni, albowiem oni miłosierdzia dostąpią.” Całe życie św. Alberta w pełni oddaje to Jezusowe przesłanie. Jakże wielkiej miłości potrzeba, aby oddać się tak trudnej, niewdzięcznej posłudze. Niewielu stać na taki wybór, niewielu w innym człowieku potrafi zobaczyć Boga.

Święty Brat Albert Adam Chmielowski namalował obraz Chrystusa o wymownym tytule *Ecce Homo (Oto Człowiek)*. Przedstawia on umęczonego, ubiczowanego, sponiewieranego, skazanego na śmierć Jezusa. Jako malarz, a więc człowiek wrażliwy na kształty i barwy, na rysy ludzkiej twarzy, potrafił dostrzec Człowieka ze swojego płótna czyli Jezusa w najbiedniejszych i bez reszty poświęcił im życie, rezygnując ze sławy artysty, podziwu, pieniędzy i zaszczytów. W ówczesnym Krakowie, w czasach biedy, ubóstwa, nędzy, pogardy dla drugiego człowieka zorganizował sieć przytulisk, schronisk, jadłodajni, ogrzewalni, zakładał domy dla bezdomnych dzieci i młodzieży, zakłady dla kalek, starców i nieuleczalnie chorych. Pochylał się nad każdym potrzebującym, potrafił w każdym dostrzec piękno człowieczeństwa, bo przecież człowiek został stworzony na obraz i podobieństwo Boga. Jego zasługą było zorganizowanie stowarzyszeń, których celem była pomoc wszystkim potrzebującym, a podstawą ich życia i pracy było radykalne, ewangeliczne ubóstwo, które przejął od św. Franciszka Brat Albert i przekazał swoim zgromadzeniom.

Wszyscy na ogół znają życiorys Świętego. Ale najważniejszego dowiadujemy z no-

tatnika rekolekcyjnego, w którym św. Albert notował swoje spostrzeżenia. Notatnik pozwala nam prześledzić tajemnicę jego obcowania z Bogiem oraz pokazuje jak Brat Albert stawał się świętym, dostrzegamy jak był przepełniony miłością do Jezusa Ukrzyżowanego i ukrytego w Eucharystii. Trwając na adoracji Najświętszego Sakramentu rozważał: „*Pan Jezus ustanawiając Najśw. Eucharystię oddał nam swoje Ciało i Krew (...) Czy Panu Jezusowi mogę czego odmówić?*”, oraz: „*Patrzę na Jezusa w Eucharystii. Czy Jego miłość obmyśliła coś jeszcze piękniejszego? Skoro jest chlebem, i my bądźmy chlebem, dawajmy siebie samych*”. Spędzając długie godziny na modlitwie przed znajdującym się w kaplicy na Kalatówkach Chrystusem Ukrzyżowanym i ukrytym w Tabernakulum, czerpiąc z niej siły do walki z nędzą i ze swoimi słabościami, przekonywał się o roli modlitwy w życiu człowieka. Od niej uzależniał wartość każdego przeżytego dnia. Według Brata Alberta: „*Jaka modlitwa, taka doskonałość, jaka modlitwa, taki dzień cały*”. W niej widział siłę przemieniającą duszę, bo: „*na darmo usiłujemy postąpić przez inne środki, inne praktyki, inną drogę. Modlitwa jest warunkiem nawracania dusz*”. Szczególnie mocno podkreślał rolę modlitwy w życiu zakonnym, twierdząc, że „*bez modlitwy nie podobna wytrwać w powołaniu*”.

Dzieło św. Alberta przetrwało do czasów współczesnych. W naszej parafii również staramy się naśladować św. Brata Alberta. Prowadzona przez śp. Siostrę Gemmę (która odeszła po wieczną nagrodę do Boga kilka dni temu) ze Zgromadzenia Sióstr Albertynek kuchnia Brata Alberta wydaje obiady, posiłki, paczki. Zespół charytatywny przez okres całego roku, a szczególnie przed

(ciąg dalszy na str. 7)